

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2010

GRÉIGIS ÁRSA –ARDLEIBHÉAL

(400 marc)

DÉARDAOIN, 24 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 1.30 go 4.00

1.

[50]

A. Cuir Gaeilge ar: (40)

Ὀδυσσεὺς ἦν υἱὸς Λαέρτου, Ἰθάκην δ' ᾧκει, νῆσον ὀλίγην μὲν, φίλην δέ. ἔγημε δὲ Πηνελόπην, καὶ υἱὸν εἶχε Τηλέμαχον. ἐκ δὲ τῶν θεῶν Ἀθηναίαν μάλιστα ἔτίμησεν. ἐπὶ δὲ Ἴλιον ἔλθων ἐν μὲν πολέμῳ ἀνδρείον ἐν δὲ βουλῇ σοφὸν ἑαυτὸν παρεῖχε, καὶ ἐν τοῖς κινδύνοις οὕτως εὐπορος ἦν ὥστε ὑπὸ Ὀμήρου πολύτροπος καλεῖσθαι.

μετὰ δὲ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν ἐπανῆλθεν εἰς Ἰθάκην, ὅπου ἤυρε πολλοὺς νεανίας, τῆς Πηνελόπης μνηστῆρας, συνειλεγμένους. τούτους δέ, συνεργάτας ἔχων Τηλέμαχον, καὶ Εὐμαῖον τὸν πιστὸν συφορβόν, ἀπέκτεινεν.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann *amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Tugann Hóiméar 'glic' ar Odaiséas. Inis scéal ar bith a léiríonn a ghliceas.
- (ii) Scríobh nóta gearr ar Aitéiné.

2.

[50]

A. Cuir Gaeilge ar: (40)

Παρά τοῖς Φαίαξιν ἦν ἀγὼν γυμνικός, πρῶτον μὲν δρόμου, ἔπειτα δ' ἄλματος, καὶ δισκοβολίας, καὶ πυγμῆς. ἐρωτῶντος δὲ τινος πότερον Ὀδυσσεὺς ἀθλήσει, ἀπεκρίνατο, Οὐ μέλει μοι ἀθλων, ἐπεὶ τοσαῦτα ἔπαθον· ἀλλὰ τοῦτό μοι μέλει ὅπως οἴκαδε εἰς Ἰθάκην κάτειμι. ἔπειτα ὠνείδισεν Ὀδυσσεῖ ὁ ἕτερος ὡς ἀθλων ἀνεπιστήμονι. ἀλλ' Ὀδυσσεύς, Ἰνα ἴδῃς, ἔφη, ὡς οὐκ ἀπειρός εἰμι ἀθλων, πειράσομαι καὶ ἐγώ. λαβὼν δὲ δίσκον ἔβαλε· καὶ ὑπερέβαλε τοὺς ἄλλους. εἶτα προῦκαλέσατο ἐκείνους ἢ πύξ ἢ πάλῃ ἢ δρόμῳ, ἢ καὶ τόξῳ. ἀλλ' ἀνθίστατο οὐδεὶς.

GREEK THROUGH READING

B. Freagair ceann *amháin* de na ceisteanna seo a leanas: (10)

- (i) Teastaíonn ó Odaiséas filleadh abhaile ar Ithaca. Inis go hachomair cad a tharlaíonn nuair a bhaineann sé amach an áit sin.
- (ii) Tá an scéal thuas bunaithe ar an *Odaisé* le Hóiméar. Scríobh nóta gearr ar shaothar eile le Hóiméar.

(*Déanann Teimisticléas an t-oracal a labhair an bansagart ó Pitia a léirmhíniú i gceart.*)

ἦν δὲ ποτε ἀνὴρ Ἀθηναῖος ὀνόματι Θεμιστοκλῆς. ἐν δὲ τῷ πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν ἀγγέλους εἰς Δελφούς, διότι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ ἦσαν. οἱ δ' ἀγγελοὶ ἀφικόμενοι εἶπον, “ἐθέλομεν τὸν θεὸν ἀποφαίνειν ἡμῖν τί δεῖ ποιεῖν.” καὶ ἡ Πυθία, “πιστεῦετε,” ἔφη, “τῷ ξύλινῳ τείχει.”

οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πολῖται, ταῦτα ἀκούσαντες, ἠπόρουν τε καὶ ἐφοβούντο· ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς, “οὐ τείχος περὶ τὴν Ἀκρόπολιν,” ἔφη, “ὁ θεὸς σημαίνει, ἀλλὰ τὸ ναυτικόν.” καὶ οὕτως ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐν τῇ Ἀκροπόλει μένειν ἀλλὰ βαίνειν εἰς τὰς ναῦς καὶ τοῖς Πέρσας μάχεσθαι. οἱ οὖν Ἀθηναῖοι ἐν τῇ περὶ Σαλαμίνα μαχῇ ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας.

πόλεμος: cogadh. διότι: toisc. ἀποφαίνω: taispeánann.

πιστεύω (+ Tuiseal Tabharthach): tá muinín agam as. ξύλιнос: d'adhmaid.

ἀπορέω: tá sé deacair orm. σημαίνω: is é a chiallaím. Σαλαμίς: Salamas.

4. Léigh an sliocht seo a leanas agus freagair sé cinn ar bith de na ceisteanna ina dhiaidh:

(*Tá Markios ag treorú arm an namhad i gcoinne a chathrach féin. Iarrann a theaghlach air éirí as an ionsaí.*)

τοῦ δὲ Μαρκίου στρατηγοῦ ὄντος, οἱ πολέμιοι ἀφίκοντο καὶ στρατόπεδον ἐποίησαν ἐγγὺς τῶν τῆς πόλεως τειχῶν. ἔπειτα δ' ἐν τῇ πόλει πολλὰ γυναῖκες πρὸς τὴν τοῦ Μαρκίου μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ προσῆλθον καὶ ἔπεισαν αὐτὰς εἰς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον ἔλθειν καὶ τοὺς δύο παῖδας φέρειν καὶ αἰτεῖν αὐτὸν μὴ πρὸς τὴν πόλιν μετὰ τῶν πολεμίων πολεμεῖν.

ἐπεὶ δ' αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφίκοντο, ἡ μήτηρ ἔπεσε πρὸς τὰ τοῦ υἱοῦ γόνατα, αἰτούσα αὐτὸν ἀπάγειν τὴν στρατιάν. ὁ δὲ Μάρκιος εἶπε· “νικᾷς, ὦ μήτηρ, οὐ καλὴν νίκη· τὴν μὲν γὰρ πατρίδα σέσωκας, τὸν δὲ υἱὸν ἀπολώλεκας.”

στρατόπεδον: campá. αἰτέω: iarraim. πολεμέω: cuirim troid, cath ar.

γόνυ: glúin. ἀπάγω: treoraím ó. σέσωκας: shábháil tú. ἀπολώλεκας: chaill tú.

- Cad a rinne an namhaid ar theacht dóibh?
- Cé a chuaigh chun cainte le máthair agus le bean Markios, agus cár chuir siad ina luí orthu dul?
- Cé a bhí máthair agus bean Markios le tabhairt leo? Cad a bhí le hiarraidh acu ar Markios *gan* a dhéanamh?
- Nuair a tháinig siad chomh fada le Markios, cad a rinne a mháthair agus cad a d'iarr sí?
- Cad a dúirt Markios lena mháthair? Mínigh cad a cheapann tú a bhí i gceist aige nuair a dúirt sé é sin.
- Tabhair an Chéad Phearsa, Uimhir Uatha, Aimsir Láithreach de *dhá* cheann de na briathra seo a leanas:

προσῆλθον, ἔπεισαν, νικᾷς.

- Tabhair an Tuiseal Ginideach, Uimhir Uatha de *dhá* cheann de na hainmfhocail seo a leanas:

στρατόπεδον, γυνή, νίκη.

- Is ó dhá fhocal Gréigise a thagann *hydrophobia*. Cad iad na focail sin agus cad a chiallaíonn gach focal Gréigise?

5. Cuir Gréigis ar: [80]

- (a) D'ordaigh an máistir dá sclábhaí a bheith ag obair ach ní dhearna an sclábhaí rud air. (16)
- (b) Chuir an rí teachtairí go dtí Deilfe toisc go raibh an chathair i mbaol. (16)
- (c) Tugann na hAithnigh onóir do na déithe agus tá grá acu don tír álainn. (16)
- (d) Dúirt an cailín lena máthair go raibh an capall ina chodladh faoin gcrann. (16)
- (e) Bhí a lán páistí ag súgradh sna páirceanna ar feadh i bhfad. (16)

Deilfe: οἱ Δελφοί. déanaim súgradh: παίζω.

6. Freagair ceann *amháin* díobh seo a leanas: [30]

- (a) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi Léig Dhéileas. I do fhreagra ba chóir duit a lua cé a bhunaigh í agus cén fáth, cé bhí bainteach léi, conas a chabhraigh a cuid ball léi, agus cad a tharla di sa deireadh.
- (b) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi Leonidas.

7. Freagair ceann *amháin* díobh seo a leanas: [30]

- (a) Ainmnigh *triúr* ar bith de na laochra nó na banlaochra seo a leanas:
 - (i) Chabhraigh sí le Iasón Lomra an Óir a aimsiú.
 - (ii) Bhí sáil leochaileach aige.
 - (iii) Ba í an bhean ab áille ar domhan í.
 - (iv) Rinne sé dhá shaothar déag.

Scríobh alt gearr ar *dhuine amháin* de na laochra nó na banlaochra atá ainmnithe agat.

- (b) Scríobh a bhfuil ar eolas agat faoi chúrsaí feirmeoireachta sa tSean-Ghréig.